

Investiční pozice – komentář

ČNB cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/investicni_pozice/investicni-pozice-komentar

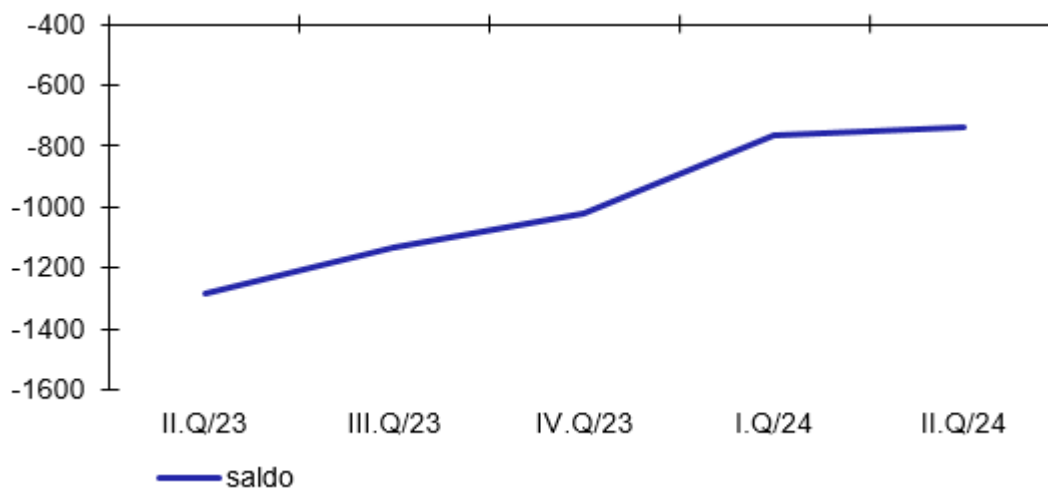
k 30. 6. 2024

Spolu s výsledky investiční pozice a zahraničního dluhu za druhé čtvrtletí 2024 jsou zveřejněny aktualizované údaje za první čtvrtletí 2024 a předchozí čtvrtletí za období 2017 – 2023. Revidované údaje za období let 2017 – 2022 navazují na provedenou mimořádnou revizi národních účtů ČSÚ za oblast vnějšího sektoru v důsledku promítnutí současných metodických postupů a úprav do zpětné časové řady. Změny jsou promítnuty i do běžné revize údajů za rok 2023, jenž bude v souladu se revizní politikou dále revidován v březnu roku 2025, zejména v návaznosti na vyhodnocení ročního sběru údajů o stavech a tocích zahraničních přímých investic za rok 2024. Revidované údaje za první čtvrtletí letošního roku zohledňují především zpřesněné údaje ČNB z výkazů finančních i nefinančních subjektů.

XXXX

Ve druhém čtvrtletí 2024 se schodek **investiční pozice České republiky vůči zahraničí** (saldo finančních aktiv a pasiv rezidentů ČR ve vztahu k nerezidentům) snížil o 28,7 mld. Kč na 735,6 mld. Kč ke konci června. V meziročním srovnání je schodek nižší o 547,6 mld. Kč a ve vztahu k HDP představuje v běžných cenách 9,4 %. Stav **zahraničního dluhu České republiky** činil na konci druhého čtvrtletí 4891,1 mld. Kč (tj. 62,8 % HDP). Oproti stejnému období předchozího roku je stav zahraničního dluhu vyšší o 370,5 mld. Kč.

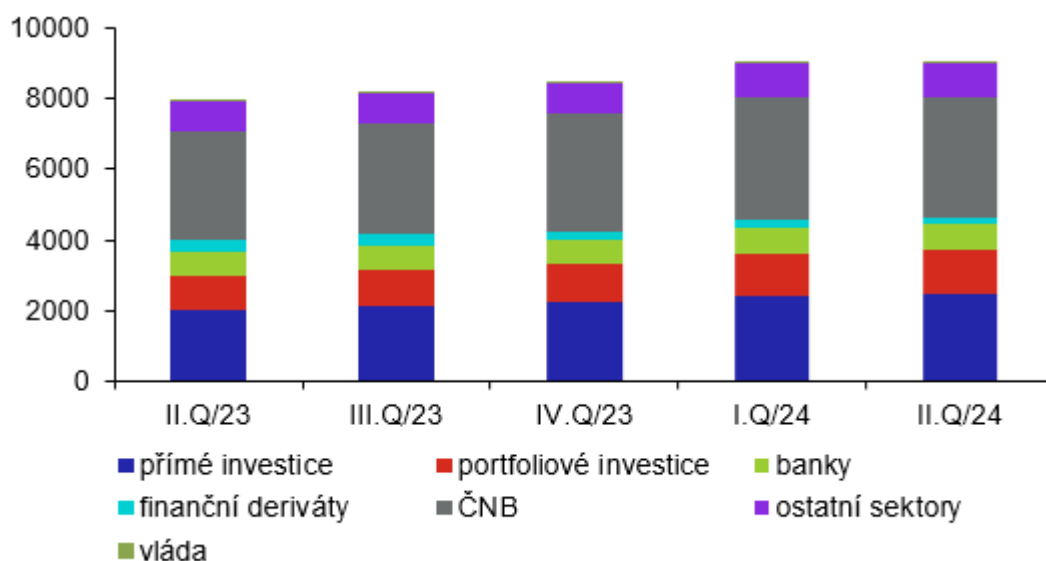
Graf 1 – Vývoj salda investiční pozice vůči nerezidentům
(v mld.Kč, stav ke konci období)

Ve druhém čtvrtletí se stav **zahraničních aktiv** zvýšil o 11,3 mld. Kč na 9052,6 mld. Kč, meziročně jsou aktiva vyšší o 1076,3 mld. Kč.

Graf 2 – Vývoj struktury aktiv investiční pozice

(v mld.Kč, stav ke konci období)

Zahraniční aktiva bankovního sektoru (vč. ČNB, bez portfoliových investic a derivátů) se ve druhém čtvrtletí snížila o 74,3 mld. Kč a zauímají 46 % celkových aktiv. Rozhodující měrou se na tomto vývoji podílel pokles stavu rezervních a ostatních aktiv ČNB, který činil 60,5 mld. Kč. Podíl rezervních a ostatních aktiv ČNB zaujímá na celkových aktivech investiční pozice 37,9 %.

Stav zahraničních aktiv sektoru vládních institucí (bez portfoliových investic a derivátů) se ve druhém čtvrtletí téměř nezměnil a jejich podíl na celkových aktivech tvoří 0,6 %.

Stav zahraničních aktiv ostatních sektorů (mimo vládní a bankovní sektor a bez portfoliových investic a derivátů) se ve druhém čtvrtletí zvýšil především v důsledku růstu objemu mezipodnikových půjček poskytnutých přidruženým zahraničním podnikům a růstu podílu tuzemských vlastníků na reinvestovaném zisku v zahraničních firmách. V nižší míře se rovněž zvýšil objem krátkodobých aktiv u podniků nespojených s přímou investicí. Zahraniční aktiva ostatních sektorů se podílejí na celkových aktivech investiční pozice 37,5 %.

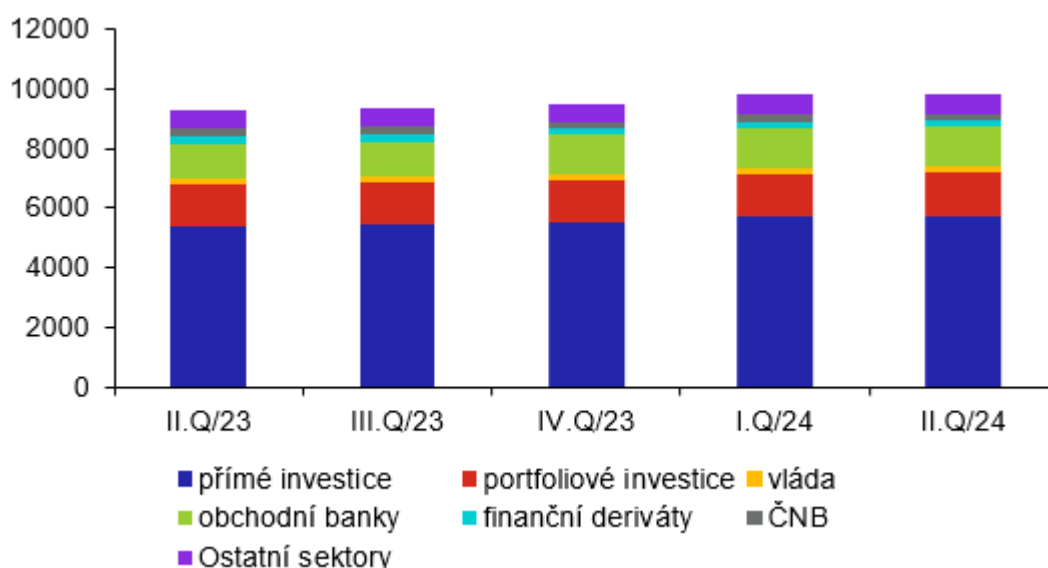
Hodnota zahraničních cenných papírů v rukou tuzemských investorů (portfoliové investice) se zvýšila především v důsledku nákupů zahraničních akcií a majetkových podílů tuzemskými nebankovními investory. Jejich podíl na celkových aktivech investiční pozice tvoří 14 %.

Kladná reálná hodnota derivátů poklesla ve druhém čtvrtletí o 52,4 mld. Kč a zaujímá 1,9 % aktiv investiční pozice.

Stav **zahraničních pasiv** investiční pozice se snížil ve druhém čtvrtletí o 17,4 mld. Kč na 9788,2 mld. Kč ke konci června. V meziročním srovnání jsou pasiva o 528,7 mld. Kč vyšší.

Graf 3 – Vývoj struktury pasiv investiční pozice

(v mld.Kč, stav ke konci období)

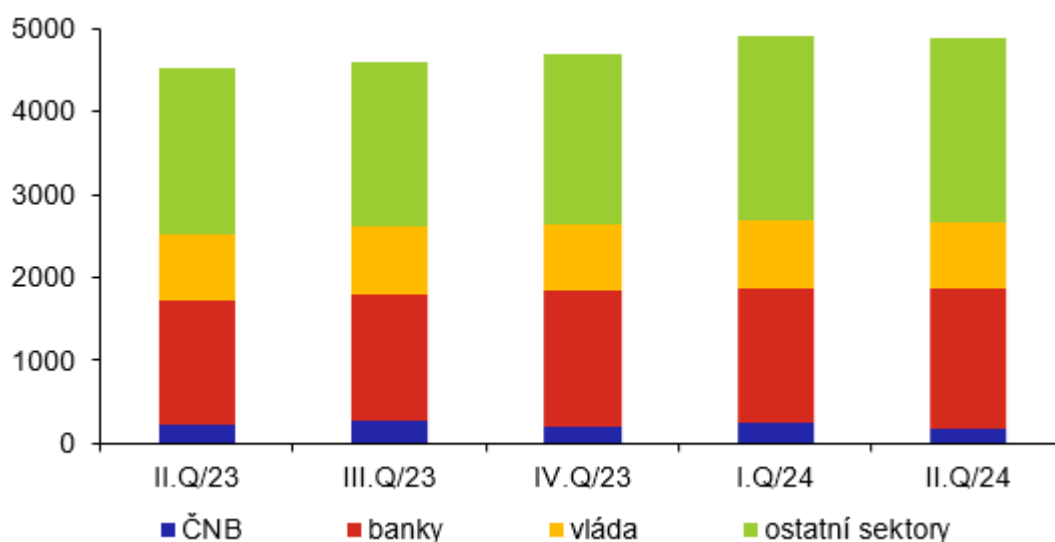
Stav závazků z přímých investic se ve druhém čtvrtletí zvýšil a jejich podíl na celkových zahraničních pasivech zaujímá 58,7 %. Došlo k navýšení základního kapitálu v tuzemských firmách především formou reinvestování zisku zahraničními vlastníky.

Ve vývoji závazků z portfoliových investic vůči zahraničí byly určující nákupy tuzemských bankovních dluhopisů nerezidenty. Výsledný stav závazků se navýšil a na celkových pasivech zaujímají portfoliové investice 14,9 %.

Stav záporné reálné hodnoty derivátů poklesl ve druhém čtvrtletí o 29,5 mld. Kč a činí 1,8 % celkových pasiv.

Zahranění dluh České republiky (suma závazků se stanovenou lhůtou splatnosti) se snížil ve druhém čtvrtletí o 26,9 mld. Kč a činí 4891,1 mld. Kč ke konci června. V meziročním srovnání je jeho stav o 370,5 mld. Kč vyšší. V časové struktuře zahraničního dluhu zaujímají závazky s původní splatností delší než jeden rok 49,4 % z celkových dluhových pasiv.

Graf 4 – Vývoj struktury zahraničního dluhu podle dlužníků
(v mld.Kč, stav ke konci období)

Ve struktuře zahraničního dluhu podle jednotlivých sektorů byl ve druhém čtvrtletí určující pokles stavu zadluženosti vládního a podnikového sektoru (ostatní sektory).

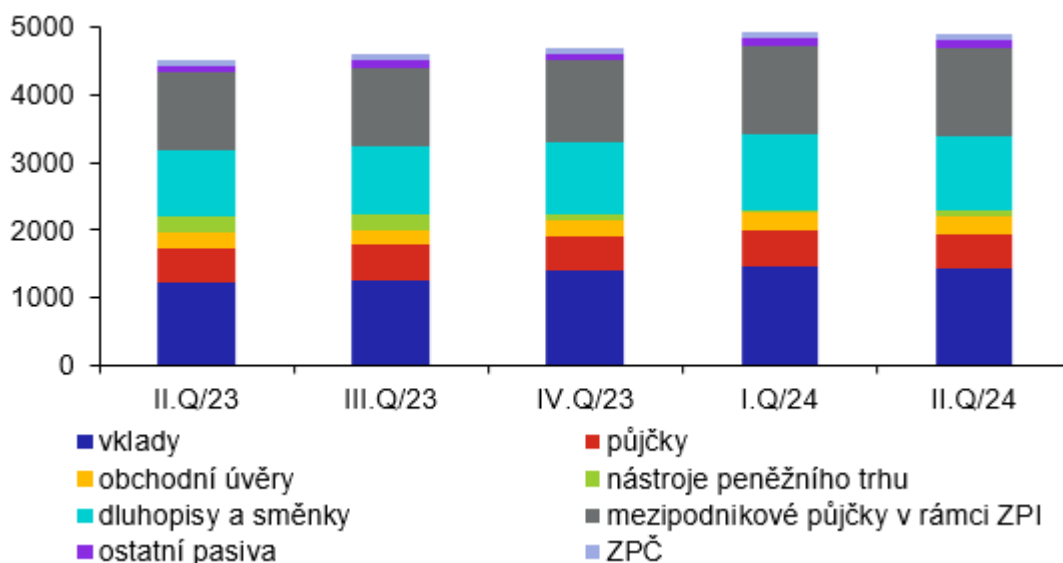
Pokles stavu zahraničního dluhu sektoru vládních institucí byl důsledkem prodejů vládních dluhopisů zahraničními investory. Podíl sektoru vládních institucí na celkovém zahraničním dluhu činí 16,3 %.

U bankovního sektoru vč. ČNB byly určující pro vývoj zadluženosti zvýšení objemu tuzemských bankovních dluhopisů v držbě nerezidentů a nárůst stavu krátkodobých vkladů přijatých ze zahraničí. Podíl bankovního sektoru na celkové zadluženosti činí 38,4 %.

Zahraníční dluh ostatních sektorů zaujímá 45,4 % celkového zahraničního dluhu. Stav zahraničních závazků se snížil především v důsledku splácení půjček čerpaných tuzemskými podniky ze zahraničí.

Ve struktuře zahraničního dluhu podle instrumentů jsou nejvíce rozšířené formy dluhového financování vklady a půjčky od přidružených podniků (v souhrnu 55,7 % zahraničního dluhu).

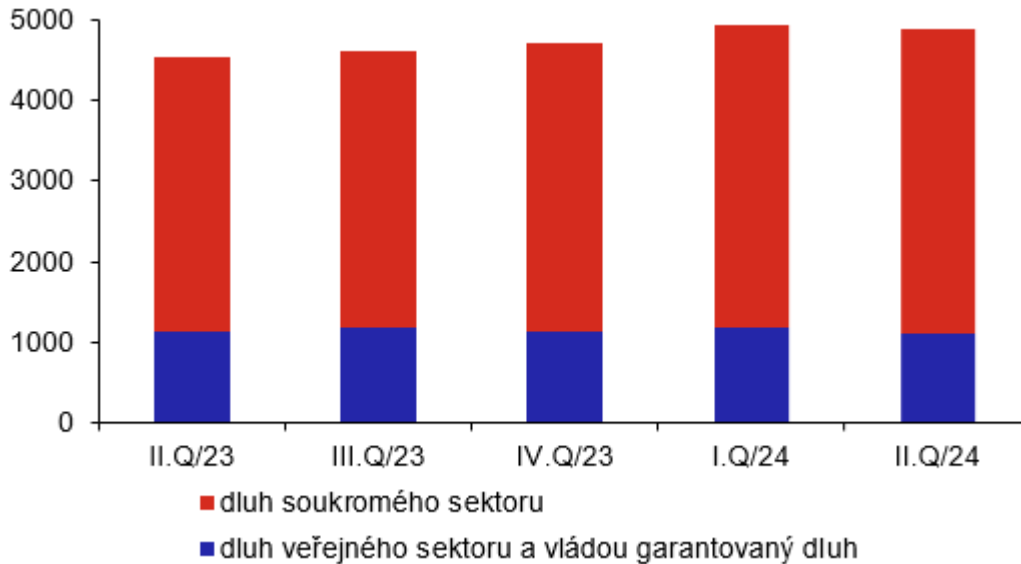
Graf 5 – Struktura zahraničního dluhu podle instrumentů
(v mld.Kč, stav ke konci období)

Na zahraniční dluh soukromého sektoru připadá z celkové zahraniční zadluženosti 77,5 %. Zbývající část (22,5 %) tvoří závazky veřejného sektoru, do nichž se zahrnují závazky sektoru

vládních institucí, závazky soukromých subjektů garantované vládou a závazky subjektů s majoritní účastí státu.

Graf 6 – Zahraniční dluh veřejného a soukromého sektoru
(v mld.Kč, stav ke konci období)

Úhrady jistiny a úroků z dluhové služby ze zahraničních dlouhodobých závazků podle stavu k 30. 6. 2024 činí na druhou polovinu letošního roku 171,1 mld. Kč (z toho jistina 145 mld. Kč a úroky 26,1 mld. Kč).

Graf 7 – Vývoj dluhové služby ze střednědobých a dlouhodobých závazků
(v mld. Kč)

